

Η ΒΥΤΙΝΑ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΑ ΤΟ ΣΕΜΝΟ ΗΡΩΑ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΣΑΝΤΑ

ΓΡΑΦΕΙ: Ο Παναγιώτης Παπαδέλος πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου

Σαν κεραυνός έπεσε το μεσημέρι του Σαββάτου 30 Απριλίου 2011 σε όλους εμάς τους Βυτινάιους, είτε μένουμε στη Βυτίνα, είτε στην Αθήνα, είτε αλλού η είδηση ότι πριν λίγες ώρες στο νοσοκομείο Σωτηρία άφησε την τελευταία του πνοή ο μεγάλος Βυτινάιος, ο πρωτοπόρος της αντίστασης κατά των κατακτητών Απόστολος Σάντας. Και η έκπληξη προερχόταν, διότι πριν από σαράντα μέρες, στην κοπή της πίτας του συλλόγου ήταν ανάμεσά μας.

Θυμάμαι ακόμα τα λόγια του, όταν χαιρετηθήκαμε. «Πρόεδρε ήρθα στην εκδήλωση ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση του συλλόγου, διότι όταν είμαι ανάμεσα σε Βυτινιώτες νιώθω ότι ξανανιώνω». Ευθυτενής, γελαστός με εκείνο το μειλίχιο βλέμμα χαιρετήθηκε με αρκετούς πατριώτες μας και πρόθυμα ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση να απευθύνει χαιρετισμό στην εκδήλωση,. Τα λόγια του ζεστά γεμάτα από πατριωτική αίσθηση και αγάπη για τη Βυτίνα. «Σταθείτε όλοι κοντά στο σύλλογο» είπε «και βοηθείστε τη Βυτίνα, όπως μπορεί ο καθένας. Εμείς κάναμε το καθήκον μας, όταν χρειάστηκε, όπως και όλοι οι Έλληνες, διότι η αξία της Ελλάδας φαίνεται εκεί που οι άλλοι λαοί λυγίζουν». Λόγια μεστά πατριωτικού περιεχομένου από ένα γνήσιο Έλληνα από τους τελευταίους μιας μεγάλης και ανεπανάληπτης εποχής.

Γεννήθηκε στην Πάτρα το Φλεβάρη του 1922 με γονείς το Λευκαδίτη Φίλιππο Σάντα και τη Βυτιναία Γεωργία Ρουμελιώτη. Τελείωσε το 4^ο Γυμνάσιο της Αθήνας και το 1940 πέτυχε στη Νομική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατά τη διάρκεια των Γυμνασιακών του σπουδών υπήρξε συμμαθητής με το Μανώλη Γλέζο και τους συνέδεε εξαιρετική φιλία.

Λίγο μετά την είσοδο των Γερμανών στην Αθήνα (4 Απριλίου 1941) σχεδιάζουν και πραγματοποιούν οι δύο τους το πιο παράτολμο εγχείρημα, που άφησε άναυδη την υπόδουλη Ελλάδα και την υπόδουλη Ευρώπη παρόλη την απελπισμένη προσπάθεια των κατακτητών να το αποκρύψουν. Κατέβασαν από τον ιστό στην Ακρόπολη των Αθηνών την πολεμική σημαία των Γερμανών.

Ο ίδιος διηγήθηκε με πολύ γλαφυρό και παραστατικό τρόπο το 2010 στο δημοσιογράφο και φίλο της Βυτίνας Κάρολο Μωραΐτη τα σχετικά με το εγχείρημα εκείνης της νύκτας, τα οποία περιελήφθησαν στο βιβλίο «έτσι κατεβάσαμε τη Σβάστικα από την Ακρόπολη». Αντιγράφουμε ένα μικρό απόσπασμα από τη διήγησή του.

«Χωρίς να χάσουμε καιρό πλησιάσαμε στη βάση της σημαίας, λύσαμε το συρματόσχοινο και προσπαθήσαμε να την κατεβάσουμε. Αυτή η τεράστια σε διαστάσεις σβάστικα - η οποία όταν είχε αέρα και κυμάτιζε, έτρεμε ολόκληρος ο ιστός - στερεωνόταν σε τρία χοντρά σύρματα, τα οποία κατέληγαν επί του

εδάφους σε καλά κλειστές στρόφιγγες που είχαν τοποθετηθεί σχετικά πρόσφατα από τους Γερμανούς γι αυτό και ήταν - ευτυχώς - ελαφρά σκουριασμένες. Μετά από κάμποση ώρα- παλεύοντας- κατορθώσαμε να τις μποσικάρουμε- να τις ανοίξουμε. Η σημαία άρχισε να κατεβαίνει. Ατσαλώσαμε μέσα μας. Πήραμε κουράγιο και συνεχίσαμε την αγωνιώδη προσπάθεια. Τα τρία αυτά όμως σύρματα - και αυτό το διαπιστώσαμε αργότερα - δένονταν μεταξύ τους σε κάποιο ύψος πιο κάτω και σχημάτιζαν έναν αδρό κόμπο, ο οποίος εμπόδιζε η σημαία να κατέβει μέχρι κάτω. Έφθανε δηλαδή μέχρις ενός σημείου και εκεί σταματούσε. Ενώ λοιπόν την πιάναμε, την τραβούσαμε, κρεμόμασταν κυριολεκτικά από πάνω της, δεν είχαμε εν τούτοις τη δύναμη να την κατεβάσουμε έως το έδαφος. Μας εμπόδιζε ο κόμπος. Και τώρα τι κάνουμε; αναρωτηθήκαμε. Ο μόνος τρόπος για να κατεβεί τελείως η σημαία ήταν να λυθεί ο κόμπος, που έμοιαζε με αρχαίο βόστρυχο, με το κοινώς λεγόμενο γαϊτανάκι. Διαφορετικά τα παρατάμε και γυρίζουμε πίσω. Εδώ που είχαμε φθάσει όμως πισωγύρισμα δεν υπήρχε. Η δουλειά έπρεπε να τελειώσει οπωσδήποτε. Η φωνή της συνειδήσής μας, η φωνή του σκλαβωμένου λαού, η φωνή των προγόνων έλεγε πως η σημαία έπρεπε να κατεβεί. Έπρεπε να κάνουμε το καθήκον μας σαν αληθινοί πατριώτες.

Πήραμε δύναμη και αρχίσαμε πάλι. Μία προσπαθούσε ο Μανώλης μία εγώ. Μία ανέβαινε στον ιστό ο ένας, μία ο άλλος. Όταν κουραζόμουν εγώ κατέβαινα για ν' ανεβεί ο Μανώλης. Αυτό επανελήφθη τρεις-τέσσερις φορές. Επειδή δε εγώ - όπως σας είπα - φορούσα ανοιχτόχρωμα ρούχα και ο Μανώλης σκούρα, κάθε φορά που ήταν η σειρά μου ν' ανεβώ, υποχρεωτικά αλλάζαμε φορεσιά. Και αυτό με χίλιες προφυλάξεις. Πάντα με το φόβο μήπως κάποια στιγμή εμφανιστεί ξαφνικά ο φρουρός. Τα χέρια μας μάτωσαν, μα εμείς εκεί συνεχίζαμε. Το σύμβολο του ναζισμού έπρεπε να φύγει από τον Ιερό εκείνο χώρο. Ώσπου στο τέλος τα καταφέραμε. Ο κόμπος επιτέλους χαλάρωσε. Μα και πάλι η σημαία έμενε καρφωμένη στη θέση της. Τότε αρχίσαμε και οι δύο μαζί να κουνάμε από τη βάση τον ιστό. Και με τις παλμικές κινήσεις που του δώσαμε, τις συνεχείς ταλαντώσεις, η Γερμανική πολεμική σημαία έπεσε επιτέλους και μας πλάκωσε. Το μυαλό δούλευε γρήγορα. Ξεκουκουλωθήκαμε χωρίς να χάσουμε καιρό και βάζοντάς την κάτω αγκαλιαστήκαμε και χορεύαμε πατώντας το φασιστικό σύμβολο. Το φεγγάρι χανόταν τώρα πίσω από το όρος Αιγάλεω. Με το μαχαιράκι που είχα μαζί μου κόψαμε από ένα μικρό κομμάτι της σημαίας στο σημείο εκείνο που ήταν ο αγκυλωτός σταυρός το κρύψαμε στον κόρφο μας και αρχίσαμε να τη μαζεύουμε. Σχηματίστηκε ένας τεράστιος μπόγος υφάσματος, που ήταν αδύνατον να πάρουμε μαζί μας φεύγοντας. Πού να τον πάμε άλλωστε και τί να τον κάνουμε;

Σκεφθήκαμε τότε ότι το μόνο μέρος που θα μπορούσαμε να τον κρύψουμε ήταν το ξεροπήγαδο, η οπή και μάλιστα κάναμε και καλαμπούρι μεταξύ μας, ας τον αφήσουμε εκεί, είπαμε, να τον φυλάει ο Εριχθόνιος. Τον κουβαλήσαμε με κόπο μέχρι το πρώτο πλάτωμα και μετά τον ρίξαμε μέσα. Πριν απομακρυνθούμε, για να δείτε πόσο ώριμα σκεφτόμασταν για την ηλικία μας, επειδή γνωρίζαμε πόσο μεθοδικός και παρατηρητικός λαός είναι οι Γερμανοί φροντίσαμε να αφήσουμε τα δακτυλικά μας αποτυπώματα πάνω στον ιστό, ώστε να μην την πληρώσουν οι άνθρωποι που εργάζονταν εκεί. Αυτή η σκέψη έσωσε τους φύλακες και τους αρχαιολόγους της Ακρόπολης.»

Αυτός ήταν ο Απόστολος Σάντας ο μεγάλος Βυτιναίος, ίσως ο τελευταίος από

τους μεγάλους μιας ανεπανάληπτης εποχής. Εμείς οι Βυτιναίοι θα τον θυμόμαστε πάντοτε και θα είμαστε όλοι στο Α΄ νεκροταφείο της Αθήνας την Πέμπτη στις 5 Μαΐου στις 5 η ώρα το απόγευμα για να του πούμε το τελευταίο αντίο 25 μέρες πριν συμπληρωθούν εβδομήντα χρόνια από το μεγάλο τόλμημα που σηματοδότησε την αντίσταση των Ελλήνων στο Γερμανό κατακτητή.

Στο καλό Απόστολε Σάντα. Εμείς οι πατριώτες σου κάθε 30 Μαΐου θα σου ανάβουμε ένα κερί ως ελάχιστο δείγμα ευγνωμοσύνης για όσα προσέφερες και θα θυμόμαστε τα τελευταία σου λόγια, που είπες στην εκδήλωση του συλλόγου των απανταχού Βυτιναίων στις 20 Μαρτίου «όταν βρίσκομαι ανάμεσα στους Βυτιναίους γίνομαι πάλι παιδί».

Η τελευταία, ίσως, φωτογραφία του αείμνηστου Απόστολου Σάντα, ενώ απευθύνει χαιρετισμό στην εκδήλωση της κοπής της πίτας του συλλόγου των απανταχού Βυτιναίων στις 20-3-2011.

Ο Απόστολος Σάντας στο μνημόσυνο της ηρωίδας Λέλας Καραγιάννη μαζί με τους Βυτιναίους Γ. Μπασιάκο και Π. Ζαχαρόπουλο.